

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

ŚWIAT ZAWODÓW

z zakresu doradztwa zawodowego
dla uczniów VII i VIII klas
szkół podstawowych

NAUKA ZAWODU W RZEMIOŚLE

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO
PROGRAMU POLSKI INKUBATOR RZEMIOŚLA NA LATA 2021–2030

WWW.IZBARZEM.PL

Scenariusz zajęć powstał w związku z realizacją przez Kujawsko-Pomorską Izbę Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy projektu pn. „Nie zapomnij o rzemiośle – działania promocyjno-edukacyjne KPI RiP w Bydgoszczy” współfinansowanego ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach „Rządowego Programu Polski Inkubator Rzemiosła na lata 2021-2030”. Okres realizacji projektu od 08.09.2022 r. do 31.12.2023 r.

Drogi nauczycielu,

W Twoje ręce oddajemy propozycję scenariusza lekcji, który możesz wykorzystać na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego bądź godziny wychowawczej (zajęć z wychowawcą) w klasach VII i VIII szkoły podstawowej.

Naszym celem jest dostarczenie Tobie materiału, dzięki któremu zaoszczędzisz czas i zaplanujesz atrakcyjne zajęcia zawodoznawcze.

Dlaczego warto skorzystać z naszego scenariusza ?

- proponujemy ciekawą metodę aktywizującą, dostosowaną do zróżnicowanych sposobów uczenia się,
- chcemy uzmysłowić młodym ludziom jak ważny jest wybór przyszłej ścieżki zawodowej i pokazać, że praca czeka na nich w rzemiośle,
- w naszym opracowaniu znajdziesz gotowe do druku materiały do wykorzystania w pracy z młodzieżą.

Życzymy owocnej pracy !

UWAGA

Materiał podzielony został na **części obowiązkowe** oznaczone **#** (hasztagiem) oraz **części fakultatywne** dla zainteresowanych oznaczone ******* (gwiazdkami).

Cel:

Zaznajomienie uczniów z modelem nauki w rzemiośle i poznanie wybranych zawodów, w których prowadzona jest nauka w rzemiośle. Zachęcenie uczniów do wyboru nauki w rzemieślniczym modelu kształcenia.

Grupa wiekowa: 7 i 8 klasa szkoły podstawowej

Materiały:

- Instrukcja gry promocyjno-edukacyjnej „RZEMIK” dostępna w materiale przekazanym Szkole lub do pobrania na stronie www.izbarzem.pl i do zapoznania się przez prowadzącego zajęcia
- Prezentacja multimedialna pt. „Nauka zawodu w rzemiośle” – dostępna na stronie www.izbarzem.pl w zakładce EGZAMINY

- Film:

Film dla Młodzieży - Przygotowanie zawodowe w rzemiośle
(link do filmu)

<https://www.youtube.com/watch?v=cmUEyi3nQwg&t=21s>

Film dla Rodziców - Przygotowanie zawodowe w rzemiośle
(link do filmu)

<https://www.youtube.com/watch?v=RmNahMs6-jM>

Film dla Przedsiębiorców - Przygotowanie zawodowe w rzemiośle
(link do filmu)

<https://www.youtube.com/watch?v=FcICgcwoO0g&t=28s>

- Prezentacja multimedialna opracowana przez Związek Rzemiosła Polskiego w ramach projektu „Modyfikacja i rozwój materiałów promujących kształcenie dualne w rzemiośle” finansowanego z rządowego Programu „POLSKI INKUBATOR RZEMIOSŁA”. Prezentacje stanowią doskonałe narzędzie do realizacji zadań związanych informowaniem o możliwościach kształcenia w rzemiośle oraz doradztwem zawodowym.

Wybieram rzemiosło CZ I

(link do prezentacji)

https://drive.google.com/file/d/1MX3XTeSk_0ePpleKRepvhIrIkLGpATuY/view

<https://www.youtube.com/watch?v=c4brG5PGSKY>

*** *Dodatkowe opcje (do wyboru przez nauczyciela):*

- Wybieram rzemiosło CZ II

(link do prezentacji)

<https://drive.google.com/file/d/16XmInuqOmrVNja4pfyNEiApsGwRlVbFV/view>

(Uwaga! plik jest obszerny wymaga odpowiedniej pojemności na posiadanym sprzęcie komputerowym)

- Wybieram rzemiosło CZ III

(link do prezentacji)

<https://www.youtube.com/watch?v=kFHyxj-FrbI&t=9s>

Wyposażenie:

Dostęp uczniów do smartfona, tabletu lub komputera.

Sala wyposażona w komputer, rzutnik multimedialny z dostępem do Internetu.

Materiały multimedialne i filmy zawierają najistotniejsze elementy dotyczące nauki zawodu w rzemiośle, uzupełniają ją dodatkowe materiały w postaci opracowanej gry promocyjno-edukacyjnej „RZEMIK”, a sam scenariusz zawiera wskazówki, na co należy zwrócić uwagę podczas prowadzenia zajęć.

Uczeń podczas lekcji powinien otrzymać dodatkowe materiały w formie papierowej lub elektronicznej, dostępne na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy www.izbarzem.pl. Nauczyciel sam dokonuje ich wyboru.

Uwaga

Nie podajemy czasu, który jest potrzebny na realizację opracowanego scenariusza, ponieważ jest on zależny od wielu czynników (liczebności klasy, długości dyskusji, czasu poświęconego na zabawę z wykorzystaniem gry promocyjno-edukacyjnej). Zakładamy, że nauczyciel sam najlepiej oszacuje, jak długo zajmie jemu zrealizowanie materiału.

Oceniamy, że scenariusz przewidziany jest do realizacji na dwóch godzinach lekcyjnych.

 # Metoda:

Burza mózgu

Nauczyciel na samym początku zajęć, aby wejść w interakcję z uczniami zadaje im kilka pytań by zorientować się jaka jest ich znajomość w temacie rzemiosła:

- *Z czym lub kim kojarzy Wam się rzemiosło ?*
- *Kto przygotowuje przepyszne torty na urodziny ?*
- *Gdzie udacie się kiedy będziecie potrzebowali skrócić spodnie ?*
- *Kto wymienia opony z zimowych na letnie w samochodach Waszych rodziców ?*
- *Czyja mama zamówiła kiedyś kapelusz u modystki ?*

Po uzyskaniu odpowiedzi nauczyciel podsumowuje, że wszystkie wymienione osoby to rzemieślnicy.

 # Czym jest rzemiosło ?

Następnie prowadzący wyjaśnia uczniom czym jest rzemiosło i jaka jest jego historia wykorzystując do tego prezentację multimedialną

https://drive.google.com/file/d/1MX3XTeSk_0ePpleKRepyhIrIkLGpATuY/view

Rzemiosłem jest wykonywanie pracy polegającej na wytworzeniu przedmiotów lub świadczeniu usług przez osoby posiadające odpowiednie umiejętności i wiedzę. Te umiejętności nazywane są kwalifikacjami zawodowymi.

Prowadzący może pokrótce przedstawić historię rzemiosła wykorzystując poniższe hasła z prezentacji.

Krótka historia rzemiosła

- *Piastowskie początki polskiego rzemiosła.*
- *Rzemieślnicy przenoszą się ze wsi do miast.*
- *Pierwsze cechy.*
- *Bez rzemieślników nie byłoby lokacji miast.*
- *Organizacja cechowa - w trosce o wspólne dobro.*
- *Rewolucja przemysłowa - wyzwanie dla rzemieślników.*
- *Zabory jednoczyły rzemiosło.*
- *Początek XX wieku - powstają pierwsze izby rzemieślnicze.*
- *Od Związku Izb Rzemieślniczych do Związku Rzemiosła Polskiego.*

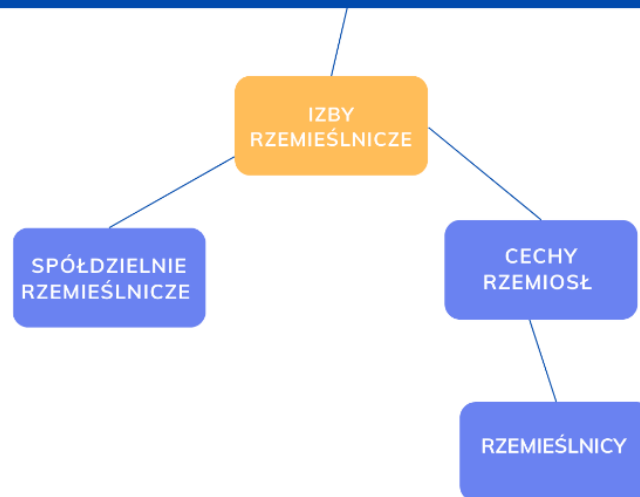
Czym rzemiosło jest dzisiaj ?

Nauczyciel kontynuuje temat przedstawiając uczniom najważniejsze hasła obrazujące rzemiosło w obecnych czasach.

- *Rzemiosło łączy wielowiekową tradycję z najnowocześniejszymi technologiami.*
- *Rzemiosło z sukcesami konkuruje na międzynarodowych rynkach.*
- *Nowoczesny rzemieślnik to projektant i twórca, który oferuje indywidualne podejście i niepowtarzalny produkt.*
- *Rzemiosło to największy pracodawca i nauczyciel zawodu.*
- *Z rzemiosłem powiązane są organizacje rzemieślnicze, które tworzą sieć i wspierają szkolących rzemieślników oraz uczniów kształcących się w rzemiośle.*

Nauczyciel może wykorzystać poniższy schemat do zobrazowania struktury organizacji rzemieślniczych w Polsce (pojęcia Cechów, Izby i Związku Rzemiosła Polskiego pojawią się niejednokrotnie w scenariuszu zajęć).

Związek Rzemiosła Polskiego

Skąd się wzięła nazwa Cech?

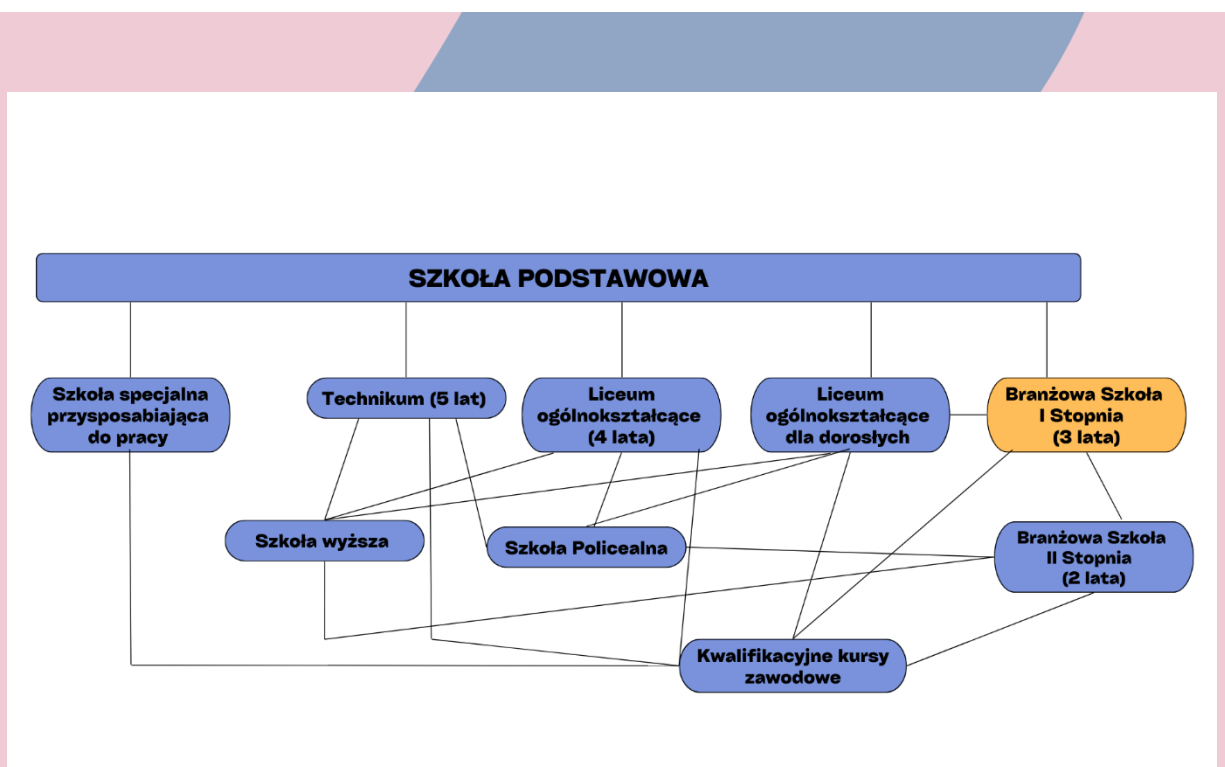
Prowadzący odpowiada uczniom na pytanie.

Nazwa „cech” wywodzi się od niemieckiego słowa „zeichen” czyli znak, gdyż każdy z powstających cechów wyróżniał się odpowiednim symbolem kojarzącym się z zawodem wykonywanym przez jego członków np. mamy

- Cech piekarzy i cukierników
- Cech motoryzacyjny
- Cech budowlany
- Cech stolarski

Schemat szkolnictwa po szkole ponadpodstawowej

Prowadzący pokazuje uczniom poniższy schemat szkolnictwa po szkole podstawowej, oraz jakie opcje wyboru spośród różnych typów szkół mają uczniowie.

Niebawem będziecie podejmować decyzję związaną z wyborem szkoły ponadpodstawowej. Dlatego warto przyrzeć się możliwościom wyboru różnych typów szkół.

Po szkole podstawowej możecie wybrać: Liceum Ogólnokształcące lub Technikum lub Branżową Szkołę I Stopnia.

Na rysunku pojawia się także Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy jest to szkoła przeznaczona dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Jeżeli po szkole ponadpodstawowej wybierzeecie dalsze kształcenie, to po Liceum Ogólnokształcącym możecie kształcić się w Szkole Policealnej lub na Studiach. Po Technikum również możecie kontynuować naukę w Szkole Policealnej lub na Studiach. Po Branżowej Szkole I Stopnia możecie kontynuować naukę w Liceum Ogólnokształcącym dla dorosłych lub w Branżowej Szkole II Stopnia. Po ukończeniu jednej z nich możecie również dalej uczyć się w Szkole Policealnej lub na Studiach. Po ukończeniu każdej szkoły ponadpodstawowej możecie podjąć naukę na Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych.

Prowadzący opowiadając uczniom o różnych typach szkół po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej podkreśla, że po zakończeniu każdej z nich uczeń może podjąć pracę

zawodową. Nauczyciel zaznacza jednak zasadniczą różnicę w przygotowaniu do podjęcia pracy po ukończeniu konkretnych typów szkół.

Po ukończeniu każdego typu szkoły możecie podjąć się pracy zawodowej. Jednak niektóre z wymienionych typów szkół szybciej przygotowują Was do podjęcia pracy w niektórych zawodach.

 # Co różni szkoły ponadpodstawowe?

Nauczyciel proponuje uczniom wspólnie porozmawiać, o tym czym różnią się trzy typy szkół ponadpodstawowych (Liceum Ogólnokształcące, Technikum i Branżowa Szkoła I Stopnia). Prowadzący wskazuje różnice w dalszym kształceniu po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej.

Pierwszą różnicą jest czas trwania nauki w poszczególnych typach szkół. Nauka w Liceum Ogólnokształcącym trwa 4 lata, w Technikum 5 lat, a w Branżowej Szkole I stopnia 3 lata. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego lub Technikum zdobędziecie wykształcenie średnie, zaś po ukończeniu Szkoły Branżowej I stopnia wykształcenie zasadnicze branżowe. Kończąc naukę w pierwszych dwóch typach szkoły możecie podejść do matury. Związane jest to z tym, że podczas nauki w liceum wybieracie klasy z 2-3 przedmiotami rozszerzonymi, zaś w technikum 1-2 przedmioty rozszerzone. Jednak po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego nie jesteście przygotowani do wykonywania konkretnego zawodu, ponieważ w tym typie szkoły nie jest prowadzone nauczanie konkretnych kwalifikacji w zawodzie. W przypadku Technikum nauczanie dotyczy od 1 do 2 kwalifikacji, natomiast w Szkole Branżowej I stopnia 1 kwalifikacji. Zdobycie kwalifikacji zawodowej wiąże się z egzaminem, który potwierdza posiadanie przez ucznia danej kwalifikacji zawodowej.

Tak jak wcześniej wspomnieliśmy kwalifikacje to umiejętności i wiedza pozwalające na wykonywanie pracy polegającej na tworzeniu przedmiotów lub świadczeniu usług.

Prowadzący wskazuje na znaczące różnice, jeżeli chodzi o kształcenie zawodowe między Liceum Ogólnokształcącym, a pozostałymi typami szkół po szkole ponadpodstawowej.

Nauka w liceum nie obejmuje praktyk zawodowych. W technikum zaś praktyki zawodowe obejmują 280 godz., jest to około 8 tygodni w ciągu 5 lat. W szkole branżowej I stopnia zajęcia praktyczne odbywają się 2-3 dni w tygodniu (bądź w systemie tydzień na tydzień: 1 tydzień nauki, 1 tydzień praktyk) przez 3 lata. We wszystkich typach szkół uczycie się języka obcego. W liceum ogólnokształcącym m.in. dwóch, w technikum dwóch, zaś w szkole branżowej m.in. jednego.

Następnie nauczyciel informuje uczniów, że dalsza część zajęć poświęcona będzie nauce zawodu w rzemiośle i Branżowej Szkole I Stopnia.

Filmy „Przygotowanie zawodowe w rzemiośle”

Przed omówieniem bardziej szczegółowo zagadnień związanych z nauką zawodu w rzemiośle, prowadzący pokazuje uczniom trzy krótkie filmy wprowadzające, skierowane do uczniów, rodziców i przedsiębiorców (linki do filmów)

- Film dla Młodzieży - Przygotowanie zawodowe w rzemiośle

(link do filmu)

<https://www.youtube.com/watch?v=cmUEyi3nQwg&t=21s>

- Film dla Rodziców - Przygotowanie zawodowe w rzemiośle

(link do filmu)

<https://www.youtube.com/watch?v=RmNahMs6-jM>

- Film dla Przedsiębiorców - Przygotowanie zawodowe w rzemiośle

(link do filmu)

<https://www.youtube.com/watch?v=FcICgcwoO0g&t=28s>

Prowadzący inicjuje dyskusję: *Czy wiecie, co będzie robić po szkole podstawowej? Jak Wam się wydaje, czy Wasza praca będzie wyglądać podobnie do pracy Waszych rodziców? Czy praca Waszych rodziców wygląda tak, jak wyglądała praca Waszych dziadków?*

Następnie nauczyciel wskazuje uczniom na co należy zwrócić uwagę przy wyborze zawodu.

Jak najlepiej wybrać zawód?

- *W podjęciu tej bardzo ważnej decyzji najważniejsze jest połączenie wiedzy o zawodach i własnych zainteresowaniach z indywidualnymi predyspozycjami.*
- *Trzeba kierować się zdolnościami, dostrzec wrodzony talent i umiejętności manualne.*
- *Takie połączenie gwarantuje rozwój osobisty i pewność, że dobrze wybrany zawód stanie się życiową pasją!*
- *W procesie wybierania zawodu warto skorzystać z pomocy doradcy zawodowego, który potrafi określić możliwości psychofizyczne i profesjonalnie oceni predyspozycje do danego zawodu.*

Teraz jest czas zawodowców!

Prowadzący wskazuje, że:

Branżowe szkoły to przyszłość rzemiosła, które podobnie jak przemysł potrzebuje dobrze przygotowanych kadr, które tradycyjne techniki połączą ze zdobyczami nauki i nowoczesnymi technologiami. Obecnie na rynku pracy brakuje wykwalifikowanych pracowników, którzy

ukończyli branżowe szkoły. Dobre przygotowanie adeptów nauki w rzemiośle przyczynia się nie tylko do rozwoju ich talentów, ale wspiera innowacyjność firm rzemieślniczych.

Nauka zawodu w rzemiośle gwarantuje szybkie wejście na rynek pracy i dobre zarobki.

Prowadzący opowiada uczniom, jak wygląda nauka w zawodzie oraz wyjaśnia, co wyróżnia Branżową Szkołę I stopnia.

Przyjrzyjmy się bliżej nauce zawodu w Branżowej Szkole I Stopnia.

Podczas nauki w tym typie szkoły istotne jest połączenie praktycznej i teoretycznej nauki zawodu. Teoretyczne przygotowanie uzyskuje się poprzez naukę w klasach zawodowych lub wielozawodowych. Przygotowanie praktyczne możecie zdobywać poprzez naukę i nabywanie umiejętności w pracowniach szkolnych, u pracodawcy, w centrach kształcenia zawodowego. Informację, jak można znaleźć zakład do odbycia praktyk zawodowych można uzyskać w Izbie Rzemieślniczej i w poszczególnych Cechach (wspominaliśmy o schemacie organizacji rzemieślniczych w Polsce). Podpisując umowę u pracodawcy o praktyczną naukę zawodu, macie możliwość zdobycia niezbędnej wiedzy i umiejętności do wykonywania pracy. Podpisując umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego, jesteście nie tylko uczniami, ale i młodocianymi pracownikami, zarabiając swoje pierwsze pieniądze. Wybór tego sposobu edukacji umożliwi Wam naukę w naturalnym środowisku pracy, gdzie spotykacie się z różnymi sytuacjami i zadaniami, a także pracujecie z użyciem najnowszych technologii i co najważniejsze macie najwięcej godzin przeznaczonych na kształcenie praktyczne.

Przykładowy plan zajęć w szkole branżowej I stopnia wygląda w ten sposób, że w wybrane dni w tygodniu, np. trzy dni (w poniedziałek, wtorek i środę) odbywają się zajęcia teoretyczne w szkole, a w pozostałe dni tygodnia realizowana jest praktyczna nauka zawodu u pracodawcy. Te proporcje wyglądają różnie w zależności od roku nauki oraz szkoły.

Niektóre szkoły mają kształcenie zorganizowane w systemie tygodniowym – tydzień nauki w szkole, tydzień nauki u pracodawcy.

Jak wybrać szkołę Branżową I Stopnia ?

Prowadzący podpowiada, że wystarczy w wyszukiwarce internetowej wpisać *hasło*:
Branżowa szkoła I Stopnia w .... /województwo, powiat, miasto/

Można wybrać szkołę rzemieślniczą!

Nauczyciel mówi, że obecnie wspomniane Cechy lub izby rzemieślnicze coraz częściej decydują się na tworzenie szkół niepublicznych.

W regionie kujawsko-pomorskim:

- *Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy prowadzi - Branżową Szkołę I Stopnia Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy*

<https://www.szkołarzem.pl/>

- *Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Grudziądzu prowadzi - Branżową Szkołę I Stopnia Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Grudziądzu*

<http://cechgrudziadz.pl/szkola/>

- *Cech Rzemiosł Różnych w Inowrocławiu prowadzi - Zespół Szkół Zawodowych Rzemiosła*

<http://www.szkołarzemiosla.pl/>

Nauczyciel kieruje pytanie, czy ktoś z Was słyszał o systemie dualnym ?

Co to jest system dualny ?

Po wysłuchaniu odpowiedzi nauczyciel wyjaśnia, że:

Nauka zawodu u rzemieślnika składa się z dwóch integralnych, realizowanych równolegle części:

- *praktycznej w zakładzie rzemieślniczym,*
- *teoretycznej, która może być realizowana w branżowej szkole I stopnia lub na kursie dokształcającym.*

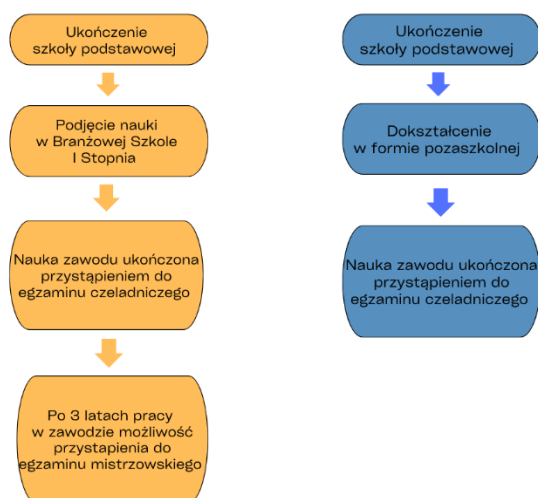
W procesie tym ważną rolę odgrywają nie tylko zakłady rzemieślnicze, ale również organizacje rzemiosła - cechy, izby oraz Związek Rzemiosła Polskiego (czyli ten schemat, który przedstawiliśmy na początku zajęć).

Trzyletni proces nauki zawodu kończy się egzaminem czeladniczym w danym zawodzie sprawdzającym umiejętności i wiedzę ucznia. Egzamin ten organizowany jest przez Izby Rzemieślnicze (Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy działa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu chojnickiego).

To system bardzo rozpowszechniony w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Norwegii i Francji. W Niemczech ponad 2/3 młodzieży kończącej szkołę podstawową wybiera jako dalszą ścieżkę edukacyjną system dualny, znajdując później zatrudnienie i to najczęściej u pracodawcy, u którego się kształciła.

Dla zobrazowania tego nauczyciel wykorzystuje poniższy schemat:

KSZTAŁCENIE W RZEMIOŚLE (dwie formy doksztalcania teoretycznego)

Jakie możliwości nauki oferuje rzemiosło?

Prowadzący informuje uczniów, że rzemiosło dysponuje szeroką ofertą szkoleniową - od zawodów najnowocześniejszych do unikalnych, szczególnie tych o charakterze artystycznym i rękodzielniczym, obecnie jest ich ponad 140.

Niektóre z tych zawodów poznamy w dalszej części zajęć podczas rozgrywek w „RZEMIKA”.

Prowadzący wyjaśnia uczniom

Ile lat trwa nauka zawodu w rzemiosle ?

Nauka zawodu trwa do 36 miesięcy i może ją rozpocząć osoba, która ukończyła szkołę podstawową, jest w wieku pomiędzy 15 a 18 rokiem życia oraz posiada zaświadczenie od lekarza medycyny pracy stwierdzające, że praca w wybranym zawodzie nie zagraża jej zdrowiu.

W przypadku uczniów, którzy nie ukończą 15 lat w roku, w którym podejmują naukę w branżowej szkole I stopnia dodatkowo wymagana jest pozytywna opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Przejdźmy dalej do zagadnień związanych z

Relacjami uczeń - mistrz

Nauczyciel inicjuje dyskusję zadając pytanie uczniom: *Kim jest według Was „mistrz” ?*

Następnie wykorzystując prezentację, prowadzący opowiada, że relacja uczeń-mistrza jest najstarszą relacją edukacyjną, bo:

- *poszukuje autorytetów,*
- *uczy się od innych wykonywania czynności,*
- *korzysta z doświadczenia innych.*

W Słowniku języka polskiego czytamy, że **"mistrz"** oznacza człowieka przewyższającego innych biegłością i umiejętnością w jakiejś dziedzinie; człowieka, którego obiera się za wzór, nauczyciela; i wreszcie - rzemieślnika uprawnionego do samodzielnego wykonywania swojego zawodu.

- *Mistrz to nauczyciel*
- *Mistrz to pracodawca*
- *Mistrz to wychowawca*

- *Uczeń to pracownik młodociany*
- *Uczeń to przyszły rzemieślnik*
- *Uczeń to być może przyszły mistrz*

Nauczyciel podkreśla, że zarówno mistrz jak i uczeń mają swoje prawa i obowiązki.

Następnie prowadzący mówi o relacji uczeń – mistrz, ale w nauce zawodu.

Nauka zawodu u mistrza szkolącego to stara wielowiekowa tradycja. Więzi, które ich łączą w okresie nauki owocują po latach. Bywa, że mistrz - następnemu pokoleniu – w tym przypadku własnym uczniom, z dumą przekazuje tajemnice zawodowe mówiąc, że poznał je, gdy sam praktykował w zawodzie. Starą, wypróbowaną, rzemieślniczą metodę przekazywania wiedzy zapożyczyły także inne branże - nikogo już dziś nie dziwi, że prawnicy, lekarze, artyści czy sportowcy zdobywają doświadczenie pod okiem swoich mistrzów.

Rzemieślnik przyjmujący ucznia musi spełnić określone wymagania, między innymi posiadać:

- *kwalfikacje zawodowe,*
- *przygotowanie pedagogiczne,*
- *prowadzić działalność gospodarczą w zawodzie, którego naucza.*

Nauczyciel zwraca także uwagę na

 # Rolę i zadania mistrza szkolącego

Mistrz szkolący bierze na siebie obowiązek pełnej realizacji programu praktycznej nauki zawodu:

- *sprawdza czy uczeń uczęszcza na zajęcia w szkole lub uczestniczy w szkoleniu z zakresu teorii zawodowej,*
- *na bieżąco sprawdza postępy w nauce,*
- *jest przewodnikiem przyszłego czeladnika zarówno w zakresie teorii jak i praktyki,*
- *omawia przydzielone zadania i udziela instruktażu, jak je bezpiecznie i fachowo wykonać,*
- *wszechstronnie przygotowuje ucznia do egzaminu czeladniczego.*

*** Nauczyciel może bardziej szczegółowo objaśnić uczniom

Gdzie i z kim podpisuje się umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego?

- *Nauka zawodu w rzemiośle odbywa się na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego zawartej pomiędzy rzemieślnikiem - pracodawcą, a młodocianym pracownikiem i rodzicem lub opiekunem prawnym.*
- *Sporządza się ją na piśmie, na specjalnym druku według wzoru przygotowanego przez Związek Rzemiosła Polskiego.*
- *Jest sporządzana w siedzibie Cechu.*
- *Mistrz szkolący podpisując umowę z uczniem powinien zagwarantować mu odpowiedni poziom nauczania, a także warunki zdobywania umiejętności praktycznych. Dlatego sam sobie musi odpowiedzieć na pytanie, czy jego firma nadaje się do prowadzenia*

nauki, czy jest w niej dostatecznie dużo miejsca, czy jej wyposażenie zagwarantuje wysoki poziom nauczania.

Prowadzący zajęcia podpowiada,

***Jak wybrać rzemieślnika (firmę), z którym podpisze się umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego?

Najlepiej zapytać w najbliższym Cechu lub Izbie Rzemieślniczej.

Pełna lista Cechów z terenu działania Kujawsko-Pomorskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy dostępna <https://izbarzem.pl/o-nas/czlonkowie-izby/wykaz-organizacji/>

Zainteresowanym uczniom nauczyciel może wskazać

***Jakie dokumenty są potrzebne do podpisania umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego?

Młodociany, czyli osoba w wieku pomiędzy 15 a 18 rokiem życia dostarcza:

- *świadectwo ukończenia 8 - letniej szkoły podstawowej,*
- *aktualne orzeczenie lekarza medycyny pracy, stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy w określonym zawodzie.*

W przypadku uczniów, którzy nie ukończą 15 lat w roku, w którym podejmują naukę w branżowej szkole I stopnia dodatkowo wymagana jest pozytywna opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Prowadzący wskazuje kim jest

***Pracownik młodociany

Od 1 września 2018 r. pracownikiem młodocianym jest osoba, która ukończyła 15 lat, a nie przekroczyła 18 lat. Wolno zatrudniać tylko tych młodocianych, którzy:

- *ukończyli co najmniej 8 - letnią szkołę podstawową,*
- *przedstawią świadectwo lekarskie stwierdzające, że praca danego rodzaju nie zagraża ich zdrowiu,*
- *warunkowo dopuszcza się zatrudnianie młodocianych w wieku 14 lat, jeśli uzyskają pozytywną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej.*

W okresie nauki zawodu pracownik młodociany ma zagwarantowane:

- *wynagrodzenie w gwarantowanych, minimalnych stawkach,*

- *ochronę szczególnych praw dla pracownika młodocianego,*
- *wykonywanie obowiązków związanych z programem nauki zawodu,*
- *zaliczenie okresu nauki do stażu pracy.*

PRACA MŁODOCIANEGO PRACOWNIKA PODLEGA PRAWNEJ OCHRONIE (KODEKS PRACY)

Nauczyciel przedstawia uczniom listę:

*****Obowiązków w nauce i pracy pracownika młodocianego**

Do podstawowych obowiązków w szczególności należy :

- *dążenie do uzyskania jak najlepszych wyników w nauce zawodu,*
- *przestrzeganie czasu i organizacji pracy ustalonych u pracodawcy,*
- *przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych,*
- *systematyczne wypełnianie obowiązku dokształcania teoretycznego,*
- *odnoszenie się z szacunkiem do przełożonego oraz przestrzeganie zasad koleżeńskiej współpracy,*
- *przystąpienie do egzaminu czeladniczego kończącego naukę zawodu.*

Następnie prowadzący mówi o obowiązujących:

*****Prawach w nauce i pracy pracownika młodocianego**

Do podstawowych praw pracownika młodocianego należy między innymi:

- *wiedza o obowiązującym w zakładzie regulaminem, a w przypadku, gdy go nie ma znajomość organizacji pracy i zasad pracy na poszczególnych stanowiskach,*
- *zapoznanie z wymaganiami i oczekiwaniami pracodawcy,*
- *wykonywanie zadań wynikających z programu nauczania,*
- *otrzymanie przewidzianego na danym stanowisku sprzętu ochrony osobistej, odzieży ochronnej i roboczej, narzędzi pracy, materiałów i innych potrzebnych urządzeń,*
- *korzystanie z zaplecza socjalnego w postaci: pomieszczeń do przebierania, mycia, przechowywania odzieży i spożywania posiłków,*
- *znajomość kryteriów oceniania,*
- *możliwość informowania organizacji rzemiosła (cechu i izby) o nieprawidłowościach dotyczących zakresu obowiązków, czasu pracy, wynagrodzenia, itd.,*
- *możliwość zapoznania się z sankcjami, wynikającymi z niewywiązywania się z obowiązków i łamania zasad pracy,*

- *uzyskanie informacji o ocenie z praktycznej nauki zawodu lub przyuczenia wraz z jej uzasadnieniem.*

Nauczyciel wspomina także o:

*****Czasie pracy pracownika młodocianego zatrudnionego w celu przygotowania zawodowego**

CZAS PRACY:

- *do 16 roku życia - 6 godzin na dobę,*
- *po ukończeniu 16 roku życia - 8 godzin na dobę,*
- *zakaz pracy w porze nocnej czyli pomiędzy 22.00 a 6.00.*

PRACOWNIKA MŁODOCIANEGO NIE WOLNO ZATRUDNIAĆ W GODZINACH NADLICZBOWYCH ANI W PORZE NOCNEJ!

Prowadzący przedstawia uczniom informacje o urlopach pracownika młodocianego.

*****Pracownik młodociany ma prawo do urlopu**

Pracownik młodociany uzyskuje prawo do urlopu wypoczynkowego z upływem:

- *6 miesięcy od rozpoczęcia pierwszej pracy w wymiarze 12 dni roboczych,*
- *oraz po roku pracy - w wymiarze 26 dni roboczych.*

Udzielanie urlopów wypoczynkowych:

- *młodocianemu uczęszczającemu do szkoły należy udzielić urlopu w okresie ferii szkolnych,*
- *młodocianemu, który nie nabył prawa do urlopu (w pierwszym roku nauki), pracodawca może, na jego wniosek, udzielić urlopu zaliczkowo w okresie ferii szkolnych.*

Urlop bezpłatny: na wniosek pracownika młodocianego pracodawca obowiązany jest udzielić urlopu bezpłatnego w okresie ferii szkolnych w wymiarze nieprzekraczającym łącznie z urlopem wypoczynkowym 2 miesięcy.

Okres urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Nauczyciel wskazuje także na bardzo ważny atut nauki zawodu w rzemiośle związany z

*****Wynagrodzeniem pracownika młodocianego**

Młodocianemu przysługuje prawo do wynagrodzenia za pracę - wysokość miesięcznego

wynagrodzenia jest zróżnicowana i w zależności od roku nauki wynosi (od września 2023 r.):

- I rok nauki nie mniej niż 8 % (kwota około 576 zł)
- II rok nauki nie mniej niż 9% (kwota około 648 zł)
- III rok nauki nie mniej niż 10% (kwota około 720 zł)

Podstawę wyliczenia stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale (ogłasza prezes GUS). Są to kwoty najniższe, pracodawca może ustalić dla pracownika młodocianego wynagrodzenie wyższe. Wypłatę wynagrodzenia młodociany potwierdza na liście płac.

Następnie nauczyciel prosi uczniów o udział w krótkim podsumowaniu zadając pytanie –
Co Waszym zdaniem daje podjęcie nauki zawodu w rzemiośle ?

Po wysłuchaniu odpowiedzi prowadzący zwraca uwagę na zalety nauki zawodu w rzemiośle i wymienia wśród nich:

1. *Zdobywanie kwalifikacji pod kierunkiem doświadczonych mistrzów.*
2. *Rozwianie się talentów i umiejętności.*
3. *Zapewniony indywidualny tok nauczania.*
4. *Zdobywanie najbardziej potrzebnych w przyszłej pracy umiejętności praktycznych.*
5. *Poznanie nowoczesnych i tradycyjnych technologii.*
6. *Łączenie nauki z pracą zarobkową.*
7. *Zdobywanie doświadczenia i poznanie potrzeb przyszłych klientów.*
8. *Poznanie zasad prowadzenia firmy.*
9. *Uczenie się pracy w zespole.*
10. *Uczenie się odpowiedzialności.*

Pogłębienie wiedzy z obszaru nauki zawodu w rzemiośle poprzez aktywność uczniów z wykorzystaniem gry karcianej promocyjno-edukacyjnej „RZEMIK”

Nauczyciel prowadzący lekcję zapoznaje uczniów z ogólnymi informacjami o grze „RZEMIK” zawartymi w instrukcji gry promocyjno-edukacyjnej „RZEMIK” dostępnej w pakiecie przekazanym bezpośrednio Szkole lub umieszczonej na stronie internetowej gry pod linkiem <https://izbarzem.pl/gra-nie-zapomnij-o-rzemiosle/#sekcja-pobierania>, bądź poprzez skanowanie kodu QR (zawartego na opakowaniu gry). Prowadzący zanim przeczyta

szczegółowe informacje o 4 wersjach GRY zawartych w instrukcji, przedstawia uczniom listę 31 zawodów rzemieślniczych zaprezentowanych w grze.

Następnie nauczyciel zapoznaje uczniów z opisem zawodu dostępnym na stronie GRY, przedstawiając informacje praktyczne zawarte w materiale o: miejscu wykonywania pracy

w danym zawodzie, korzyściach z wykonywania danego zawodu, czynnościach związanych z pracą w zawodzie, niezbędnych umiejętnościach i wiedzy zawodowej, ciekawostkach kojarzących się z danym zawodem. Na każdym etapie opisu zawodu nauczyciel może przed przedstawieniem informacji z materiału, skierować do uczniów pytania typu:

Jak myślicie, w jakim miejscu pracuje rymarz? Czym zajmuje się rymarz? Jakie Waszym zadaniem powinien posiadać umiejętności rymarz? Czy znacie jakąś ciekawostkę związaną z zawodem rymarz? Itd.

Ilość zawodów jaka zostanie szczegółowo omówiona przez nauczyciela (z wykorzystaniem materiału dostępnego na stronie GRY) zależy od czasu jakim dysponuje nauczyciel. Z częścią opisów uczniowie mogą zapoznać się w ramach pracy domowej.

W dalszej części lekcji prowadzący zadaje pytanie uczniom związane z symbolami zawodów rzemieślniczych, w tym narzędziami pracy kojarzącymi się z danym zawodem oraz produktami wytworzonymi w ramach wykonywania danego zawodu, np. *Jakie narzędzia wykorzystuje przy pracy cukiernik? Co może być efektem pracy cukiernika?*

Nauczyciel po wysłuchaniu odpowiedzi, aby wprowadzić element rywalizacji, dokonuje podziału klasy na mniejsze grupy (2-8 osobowe) i kieruje uczniów do dostępnych KART GRY (w przekazanym pakiecie szkolnym), bądź na stronie internetowej gry pod linkiem <https://izbarzem.pl/granie-zapomnij-o-rzemiosle/#sekcja-pobierania> lub poprzez skanowanie kodu QR (zawartego na opakowaniu gry), wskazując grupom spis SYMOLI ZAWODÓW RZEMIEŚLNICZYCH zawartych w instrukcji GRY.

Następnie nauczyciel przekazuje dalsze wskazówki wynikające z instrukcji GRY, mówiąc o jej dwóch poziomach trudności – *łatwiejszym (uczniowie podczas rozgrywek posługują się wyłącznie nazwami narzędzi pracy rzemieślnika lub produktów wytworzonych w ramach zawodu) – trudniejszym (uczniowie podczas rozgrywek posługują się wyłącznie nazwami zawodów rzemieślniczych).*

Dalej prowadzący zapoznaje grupy z 4 wersjami GRY zapisanymi w instrukcji GRY.

Uczniowie poprzez rozgrywki w grupach mogą w każdym momencie wracać do opisów zawodów w celu utrwalenia ich specyfiki.

#Informacje teleadresowe Kujawsko-Pomorskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy

Na koniec prowadzący wskazuje stronę internetową Kujawsko-Pomorskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy i instruuje, gdzie uczniowie znajdą dodatkowe informacje i materiały.

Wszelkie dodatkowe informacje na temat nauki zawodu i zawodach rzemieślniczych oraz niezbędne materiały znajdziecie na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy www.izbarzem.pl

Po zajęciach uczniowie zdobędą świadomość, że:

- Ze względu na duże zapotrzebowanie pracowników rzemieślniczych, nie będziesz miał problemu ze znalezieniem pracy.
- Po zakończeniu edukacji posiadasz coś więcej niż tylko świadectwo szkolne, masz wyuczony i potwierdzony egzaminem zawód.
- Jako rzemieślnik, zostajesz przyjęty do środowiska rzemieślników, które może pomóc Ci na początku kariery.
- Rzemiosło to - szeroki wybór profesji, która daje możliwość pracy na własny rachunek. Praca dla niezależnych osób.
- Twoje świadectwo czeladnicze lub dyplom mistrzowski jako nieliczne dyplomy są uznawane w całej Unii Europejskiej.
- Jako rzemieślnik masz szansę na uruchomienie własnej działalności o wysokiej renomie.

Po zajęciach uczniowie powinni umieć:

- wskazać możliwości kontynuowania przez młodzież edukacji w Polsce,
- zaplanować swoją ścieżkę edukacyjną w odniesieniu do wymarzonego zawodu,
- wymienić profesje, w których prowadzona jest nauka zawodu w rzemiośle,
- wskazać atuty rzemieślniczej nauki zawodu (dualnego systemu),
- wskazać czynniki zwiększające szanse ucznia na rynku zawodowym po podjęciu nauki w Branżowej Szkole I Stopnia.

Źródło:

- *Prezentacja multimedialna opracowana przez Związek Rzemiosła Polskiego w ramach projektu „Modyfikacja i rozwój materiałów promujących kształcenie dualne w rzemiośle” finansowanego z rządowego Programu „POLSKI INKUBATOR RZEMIOSŁA”. Prezentacje stanowią doskonałe narzędzie do realizacji zadań związanych informowaniem o możliwościach kształcenia w rzemiośle oraz doradztwem zawodowym.*
- *Scenariusz zajęć z zakresu doradztwa zawodowego pt. „Nauka zawodu w rzemiośle” realizowany w ramach grantu „Z pasją o rzemiośle” z projektu POPOJUTRZE 2.0 – KSZTAŁCENIE (POWR.04.01.00-00-I108/19) przez Wielkopolską Izbę Rzemieślniczą w Poznaniu.*